

Стратегічні плани противників

Німеччина	Загарбання нових колоній за рахунок Англії та Франції. Послаблення Франції та Росії. Панування в Європі.
Велика Британія	Збереження своїх колоній та панування на морі. Послаблення Німеччини. Загарбання в Туреччині Месопотамії та частини Аравійського півострова.
Франція	Послаблення Німеччини. Повернення Ельзасу та Лотарингії. Приєднання Саарського вугільного басейну та лівого берега Рейну.
Австро-Угорщина	Розширення сфери впливу на Балканах. Підкорення незалежних слов'янських держав Сербії, Болгарії та Чорногорії. Панування на Чорному, Адріатичному та Егейському морях.

Росія	Послаблення німецького та австрійського впливу в Туреччині та на Балканах. Оволодіння чорноморськими протоками Босфором та Дарданеллами. Прагнення приєднати Східну Галичину, Північну Буковину та Закарпаття.
США	Розширення впливу на весь американський континент. Проникнення в Китай, де велику активність проявляла Японія.

Військові кампанії та основні битви 1914–1918 рр.

Західний фронт	Східний фронт
1914 рік	
<p><i>Серпень</i> — вторгнення німецьких військ у Бельгію та Францію згідно з планом Шліффена, який передбачав «блискавичну війну» — швидкий розгром по черзі спочатку Франції, а згодом Росії.</p> <p><i>Вересень</i> — битва на Марні, у якій англо-французькі війська зупинили наступ німців.</p> <p><i>Листопад—грудень</i> — перехід до «позиційної війни», за якої супротивники закріплюються на досягнутих рубежах, створюючи систему окопів і бліндажів та не ведуть масштабних бойових дій; морська блокада країн Троїстого союзу Великою Британією.</p>	<p><i>Серпень</i> — початок наступу російських військ у Східній Пруссії та Галичині з метою розпорошення німецьких сил.</p> <p><i>18 серпня — 21 вересня</i> — Галицька битва — одна з найбільших битв Першої світової війни, у результаті якої російські війська зайняли майже всю Східну Галичину та Буковину і взяли в облогу Перемишль.</p> <p><i>Вересень</i> — відступ російських військ зі Східної Пруссії; запеклі бої на території Польщі.</p> <p><i>Жовтень</i> — вступ у війну на боці Троїстого союзу Туреччини.</p> <p><i>Грудень</i> — вторгнення турецької армії на Кавказ, який належав Росії; поразка турків.</p>
1915 рік	
<p><i>Лютий</i> — початок Дарданельської операції, здійснюваної англійцями та французами на прохання Росії з метою нанесення відволікаючого удару по Туреччині; завершилася на початку 1916 р. поразкою країн Антанти, які так і не змогли захопити протоки.</p> <p><i>Квітень</i> — газова атака німців у районі містечка Іпр — перше в історії застосування отруйних речовин (хлору), чим було покладено початок хімічній війні; у результаті газової атаки отруєння дістали 15 тис. осіб, із них 5 тис. загинуло.</p>	<p>Спрямування головного удару проти Росії.</p> <p><i>Лютий</i> — битва на Мазурських озерах, у якій німецькі війська розгромили 10-тисячну російську армію, примусивши її залишити Східну Пруссію.</p> <p><i>Березень</i> — захоплення 1-ю російською армією під командуванням О. Брусилова фортеці Перемишль.</p> <p><i>Травень—червень</i> — Горлицький прорив — прорив німецькими військами фронту в районі Горлице та Тарново, результатом якого став відступ російських військ; австро-німецькі війська вступили до Львова, а російські війська повністю залишили Галичину.</p>

Західний фронт	Східний фронт
<p><i>Травень</i> — розгортання Німеччиною «підводної війни»; затоплення німецьким підводним човном англійського лайнеру «Лузитанія».</p> <p><i>25 травня</i> — оголошення Італією війни Австро-Угорщині; вступ у війну Італії на боці Антанти.</p>	<p><i>Травень—серпень</i> — російські війська залишили територію Польщі, Литви, частину Білорусії та Латвії.</p> <p><i>Жовтень</i> — вступ у війну на боці Троїстого союзу Болгарії; трансформація Троїстого союзу у Четвертий.</p> <p><i>Грудень</i> — розгром сербської армії на Балканах, яка відступила до Албанії.</p>
1916 рік	
<p>Перенесення головного удару на Захід.</p> <p><i>21 лютого — 21 грудня</i> — Верденська битва (так звана «Верденська м'ясорубка»), у результаті якої втрати з обох сторін становили близько 1 млн осіб; Верден залишився за Францією.</p> <p><i>Травень</i> — Ютландська морська битва між англійським та німецьким флотами.</p> <p><i>Червень—серпень</i> — англо-французький наступ на Соммі, у ході якого вперше були застосовані танки.</p>	<p><i>Січень—лютий</i> — успішний наступ російських військ на Кавказі; захоплення турецької фортеці Ерзерум.</p> <p><i>Червень—серпень</i> — Брусиловський прорив німецько-австрійського фронту, у ході якого російські війська знову зайняли більшу частину Східної Галичини і Буковину; припинення російського наступу у зв'язку з нестачею боєприпасів.</p> <p><i>Серпень 1917 р.</i> — оголошення війни Австро-Угорщині Румунією.</p>
1917 рік	
<p><i>Лютий</i> — початок використання бомбардувальної авіації проти цивільних об'єктів у тилу.</p> <p><i>Квітень—травень</i> — вступ у війну на боці Антанти США; початок наступу військ Антанти у Європі: вдалий наступ 3-ї англійської армії поблизу Араса та невдалий — французької армії в районі Реймса.</p> <p><i>Червень—серпень</i> — успішний наступ англійських військ у Фландрії, але під Іпром їхні зусилля не мали успіху.</p> <p><i>Листопад</i> — битва біля Камбре за ініціативою англійського командування; окупація англійцями Німецької Східної Африки; початок бойових дій американських військ у Франції.</p>	<p><i>Лютий</i> — Лютнева революція в Росії, у результаті якої було повалено самодержавство (цар Микола II зрікся престолу) та створено Тимчасовий уряд, який заявив про продовження війни до переможного кінця.</p> <p><i>Червень—серпень</i> — невдалий наступ російської армії; втрата Росією частини Прибалтики; початок розпаду Східного фронту (через масове дезертирство).</p> <p><i>25 жовтня</i> — Жовтневий більшовицький переворот у Росії, у ході якого було повалено Тимчасовий уряд і створено більшовицький уряд — Раду народних комісарів (Раднарком) на чолі з В. Леніним; проголошення Декрету про мир із закликом про припинення війни.</p> <p><i>Грудень</i> — початок більшовиків сепаратних переговорів із Німеччиною.</p>

Західний фронт	Східний фронт
1918 рік	
<p><i>Березень</i> — спроба німецьких військ прорвати оборону союзників під Арасом.</p> <p><i>Квітень</i> — наступ німецьких військ у Фландрії; велика битва на Марні (так звана «друга Марна»); обстріл столиці Франції німцями.</p> <p><i>Серпень</i> — розгром німецьких дивізій під Ам'єном.</p>	<p><i>Січень—лютий</i> — окупація Бессарабії румунськими військами.</p> <p><i>3 березня</i> — укладення між радянською Росією та Німеччиною Брестського миру, за яким Росія відмовлялася від претензій на Україну, Прибалтику, Фінляндію, повертала Туреччині захоплені області, сплачувала репарації у 6 млрд марок. Вихід Росії із війни.</p>